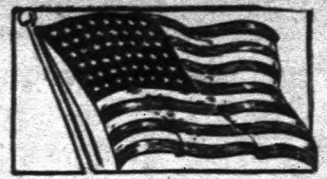

A legrégibb és legnagyobb magyar nap-
Amerikában. — Megjelenik minden nap.

SZABADSÁG

LIBERTY

The oldest established and largest
Hungarian Paper Published Daily.

NO. 147. SZÁM

THIRTY-FOURTH YEAR

Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, kedd, 1924 június 24.

HARMONHEGYEDIK

SVFOLYAM

EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT

Amerika a legpocsecselőbb ország

CHICAGO, Ill. június 22. — Chicagóban most tartják a hirdetési szakértők a rendszer évi konferenciájukat. Henry D. Sulzer, a Vandenhoeft Advertising Agency elnöke az első napon nagy beszédet tartott, amelyben több érdekes kijelentést tett.

— Az Egyesült Államok polgárai, minden megkeresett dollárból huszonegötven centet két veszedelmes elemes pártolásra fordítanak. Az egyik ellenség a poeokolás, a másik a bűn.

— A nemzeti jövedelemnek, ami körülbelül 64,000,000,000 dollárt tesz ki, a negyedrészre megy el az aktuális megélhetési feltételekre. A többi nagyon esztelen módon foly el. Ha ez az "egyéb" nem volna, vagy legalább is, ha a minimumra lehetne redukálni, biztos, hogy az Egyesült Államok polgárai kétszer olyan jól élnének, mint

ma.

— Fényüzemi cikkek 13,000,000,000 dollárt költünk el évenként. A paszárás ettől csak egy lépés. A paszárásunk 11 percent adóként nehezíti a vállalkozást.

— Nehol a világon annyit nem pazarolnak el, mint az Egyesült Államokban. A poeokolás a mi nemzeti bűnünk.

BÉRENCEK KÉL RABOLTATTÁK EL MATTEOTTIT

A vádhatóság tisztázta az olasz képviselő meggyilkoltatásának körülményeit.

A BÉRENCEK MUNKÁJA.

Alították meg akarták meggyilkoltatni a képviselőt.

ROMA, június 22. — Matteotti szocialista képviselő meggyilkoltatása ügyében olyan erővel folytatták a vizsgálatot, hogy az ügyész már csaknem teljesen elkészítette vádiratát s a büntető tárgyalása nemcsak megkezdődött.

A nyomozó hatóságok munkáját nagyban elősegítette az a körülmény, hogy a tettestartókat tisztára akarva mosni magukat, állandóan egymást vádolták.

Dumini és gyilkos bandája, Matteotti képviselő tényleges gyilkosai, azzal akarják felelősségük mértékét leszállítani, hogy Marinelli, Filippellire és Rosira hárítják a leg súlyosabb vádakot. Filippelli, aki a fascista hivatalos lap, a Corriera Italiana, szerkesztője volt, jelenleg az ügyészség foglya, míg Rossi, a belügyminiszterium sajtóirodájának főnöke még mindig szabadon van.

Marinelli és Filippelli viszont azzal védekeznek, hogy a banda utasításai megszegésével gyilkolta meg Matteotti képviselőt. Vallomások szerint, ők csak arra békelték fel a bandát, hogy rabolja el a képviselőt, de semmi esetre se végezzék vele. Később a tárgyalás folyamán kiderült majd, hogy a három előkelő fascista milyen politikai vagy pénzügyi érdekeltségek szolgálatában állott.

Az eddigi vizsgálatnak egyik legjelentősebb pontja, hogy Marinelli és Filippelli, minden valószínűség szerint, tényleg igazat mondanak, amikor azt vallják, hogy nem akarták meggyilkoltatni Matteottit. Ezt a feltevést, egy osztrák alváltó, Otto Christelnek vallomása is megerősíti, Christel a megerősített minden részletét bele volt olvasva, de egyáltalán nem vett részt a terv végrehajtásában s így teljesen érdektelenül beszélhet az ügyben. A gyilkosok szándékát el is szövegezte, hogy a merénylet autójában káncoktatás közteltek találtak s hogy a képviselőt nagyobb távolságra vitték az elrablás szándékától, mielőtt a halálos ütessel lecsújtatták volna. Emellett több tanu, egyenestől teljesen függetlenül azt vallotta, hogy Filippelli elárult, amikor hírt vette, hogy Matteotti meggyilkolták.

Hat óra körül az üldözők és köze szakadatlanul folyt a revolverharc. Hat óra körül az üldözők nem tudták a színt megközelíteni.

Csak akkor sikerült az végre, amikor a farmernak kifogyott az egész muniójából.

Az utolsó rohannál, azután hét golyó furdott a testébe. Még élt, mikor behatoltak hozzá, de néhány perccel később már kiszervetett.

BAJ TÖRTÉNT A VILAMOSAL

Nagy villamos szerencsétlenség történt Detroitban. — Husz a sebesülteknek a száma.

DETROIT, június 22. — Ma délután reggel nagy villamos szerencsétlenség történt Detroitban. Egy városi villamos kocsit megrokkant a sinek, nekikrohanó győrták és a kocsi első fele teljesen összerongosodott.

Legalább huszra tehető azoknak a száma, akik a szerencsétlenségben megsérültek. Van köztük néhány súlyos sérült, akiknek a sérülése az orvosok véleménye szerint, nagyon súlyos természetű.

A szerencsétlenség pillanatában a kocsi szofvala volt utasokkal, akik között valóságos pánik tört ki, mikor az erős rázkódást ledobta őket az ülésekről, nekik vágta őket az ablakoknak és a kocsi vas részeinek.

A nők közül többen elájultak. Többnyire ezek szenvedtek súlyos sérüléseket, mikor az utasok, nem törődve velük, a tetükre rátporva igyekeztek menekülni.

Az eddigi értesülések szerint a sebesültek mind detroitaiak.

KELLENE 50,000 ARATÓMUNKÁS

WASHINGTON, június 22. A munkaügyi miniszterium becsése szerint a kanasai, oklahomai és texasi gabonaföldjeire legalább ötvenezer munkást kell leszállítani, hogy az aratást az idén ezeken a területeken el lehet végezni.

Texas némely részében az aratás már el is kezdődött. A Fort Worth körletben eléggé bizonyult a munkások száma. Ellenben például a Panhandle körletben már szükség lenne még egy pár ezer aratóra — akiket az állam területén nem lehet megtalálni. Ugyancsak szükség lesz pár ezer emberre az oklahomai gabonaföldjeiken is.

S amint itt learrattak, azonnal elkezdődik az aratás Kansasban.

A munkaügyi miniszterium, mondja a jelentés, minden lehető elkövet, hogy ezen a helyzeten, amelyet bátran lehet kínosnak nevezni, okvetlenül segítsen.

Az illetékes államok is ugyanazt célelszik. Így például el három állam területén belül a mezőgazdasági munkások, akik aratni mennek ide vagy oda, nagyon mérsékelt áron utazhatnak a vonaton.

AZ AGYONLÓTT RENDŐRGYILKOS

West Virginiában agyonlőttek egy farmert, aki meggyilkolt egy állami rendőrt.

MARTINSBURG, W. Va., június 22. — G. E. Speight, egy itteni farmer, szóváltásból kifolyólag agyonlőtt egy állami rendőrt, akit U. C. Crawford volt a neve. A farmer a gyilkosság után megszökött.

Nem szokhatt az azonban nagyon messzire, mikor már egy magánosokból álló üldözősereg vette magát a nyomába. A farmer egy ideig bujdosott és igyekezett az üldözőit kikerülni, mikor azonban látta, hogy ez nem sikerül, harca határozta el magát.

Bevette magát egy üres szinbe. Az ajtókat jól elbarrikádozta és azután akcióból lépett.

Hat óra körül az üldözők és köze szakadatlanul folyt a revolverharc. Hat óra körül az üldözők nem tudták a színt megközelíteni.

Csak akkor sikerült az végre, amikor a farmernak kifogyott az egész muniójából.

Az utolsó rohannál, azután hét golyó furdott a testébe. Még élt, mikor behatoltak hozzá, de néhány perccel később már kiszervetett.

A DEMOKRATA PÁRTVEZÉREK COX MELLETT

Szaporodik azoknak a száma, akik a volt ohioi kormányzó akarják jelöltnek.

COX ALLÁSPONTJA.

Elfogadják a jelölést, ha biztos a megválasztásban.

NEW YORK, N. Y., június 22. — Kedden nyílt meg New Yorkban a demokrata konvenció s a pártvezérek még mindig nem egyeztek meg abban, hogy kit jelöljenek elnöknek. Ujabbán erősen szaporodott azoknak a száma, akik James M. Cox, volt ohioi kormányzó s volt demokrata elnökjelölt kör csoportosulnak.

Cox maga nem döntött abban, hogy a jelölést elfogadja-e, de barátai minden igyekezőkkel azon vannak, hogy erre vonatkozólag igent választ kapjanak tőle.

Demokrata körökben valószínűnek tartják azt, hogy Cox csak abban az esetben volna hajlandó az igenlő válasza, ha biztos lenne abban, hogy öt csakugyan jelölés. Nincsen kizárva, hogy McAdoo ellenfelei egységes álláspontra helyezkednek s egységes álláspontra az lesz az eredménye, hogy Cox mellett foglalnak állást, aki ebben az esetben — jelölése biztos tudatában — minden bizonytalanságot visszautasító álláspontra.

Cox hívei biztosra veszik, hogy a pártnak megfelelő jelölése nem is lehetne nálánál. Az a körülmény, hogy Hardinggal szemben óriási vereséget szenvedtek, egyáltalában nem befolyásolja őket véleményükben. Azt hangsúlyozták, hogy az akkori vereség nem Cox esetleges népszerűtlensége miatt tudható be, hanem annak az eltagadhatatlan ténynek, hogy az amerikai nép még esztendővel ezelőtt beleunt a demokrata adminisztrációba s bárki lett volna is a demokrata párt jelöltje, az esélyei nagyon elenyészések lettek volna.

Cox egyike azoknak a demokrata államfőknek, akik úgy a belpolitikában, mint a világpolitikában teljesen magáévá tették Wilson elveit. Harrison szenátor, aki a konvenciót a megnyitő beszédét fogja mondani, a többi között nagy elismeréssel adózik Wilsonnak.

Demokrata körökben azt mondják, hogy ez a Wilsonnak szóló hódolat tulajdonképpen Harrison részéről Cox indorzását is jelenti.

Cox jelölése mellett a konvenció Newton D. Baker volt hadügyminiszter fogja a beszédet mondani. Baker is azt fogja hangsúlyozni, hogy Wilsonnál különböző államfők alig volt az Egyesült Államoknak s Wilsonnal kapcsolatban kiemelt az a lelki rokonságot, amely az elhunyt elnök és Cox között fennáll.

AUTOMOBILS BANDITÁK \$10,000-T RABOLTÁK.

OAKLAND, Cal., június 22. Két fiatal bandita utját állta a népes utca a Pacific Gas & Electric Company irodájá elért a cég két alkalmazottjának, R. W. Miller pénztárnoknak és Charles Orcutt helyettes pénztárnoknak. Elrabolták tőlük az alkalmazottak kifizetésére szánt 10,000 dollárt, amelyet egy kétkocsis autóból vettek a bankból. A rablók autóból menekültek el szemünyükkel.

NÉGER JELŐLT ILLINOISBAN

NEW YORK, jun. 22. Az itt tartózkodó illinoisi demokrata vezetőknek ma kijelentették, hogy az illinois első kongresszusi körletben James F. Doyle helyett — aki különböző technikai okok miatt nem vállalhatja a jelöltséget — Earl B. Dickersonnak, egy chicagói néger ügyvédnek fogják felajánlani, hogy a párt tiktjén "fusszon".

Az illinois demokrata vezetőinek ezt az elhatározását meglehetősen hosszú vita és tanácskozás előzte meg. Dickersonnak, aki különben elvezette a University of Illinois és a University of Chicago, Martin B. Madden lesz az ellenfele. Madden husz éve képviseli ezt a körletet a Házbán, nagyon népszerű ember.

Most még az van hátra, hogy ezt a határozatot a párt teljes végrehajtó bizottsága is elfogadja. Ha ez keresztülmegy — hosszú évek óta most fordul majd elő, hogy Illinoisban, demokrata tiktiken egy néger jelölnek.

"OSZTOZKODÓ" ORVOSOK ELLEN

Az Amerikai Orvos Szövetség elítéli a tiszteletdíjakon osztozó orvosokat.

CHICAGO, június 22. — Az American Medical Association jogi tanácsa évi jelentésében élesen elítélte a tiszteletdíjakon osztozó orvosokat s javaslatokat tett arra, hogy a meggyorvos társulatok mint lépjenek fel e kározos gyakorlat ellenében.

Olin West, az Amerikai Orvos Szövetség titkára jelentésében fel említtette, hogy a szövetségnek 90,000 tagja van és azt sürgette, hogy a központi szervezet juttassa el a specialista gyakorlati orvosoktatás elnyerését a megyei társulatok tagjaihoz is. A jelentésből kiderült, hogy az Egyesült Államok minden 724 lakosára ma már egy orvos esik.

Az orvosképzés és korházi tanács jelentése szerint az ország orvos-egyetemei normális orvosképzést bocsátanak a nemzet rendelkezésére s ki tudják elégíteni az orvosok iránt mutatkozó keresletet.

"6,820 kórháza van jelenleg az Egyesült Államoknak s ezek közül 940 bennlakó orvosokat alkalmaz" — mondja a tanács jelentése. — "E 940 kórház közül csak 660-at ismert el a tanács olyanak, amelyek megfelelő kiképzésben részesítik orvosait. Számos kórház arról panaszkodik, hogy nem tud elegendő számú bennlakó orvost szerezni s a tanács úgy igyekszik ellensúlyozni az orvoshiányt, hogy részben meghosszabbítja a szolgálat idejét s részben az orvosok kiegészítő szétosztásáról gondoskodik az egész országban.

SAM GOMPERS A KÓRHÁZBAN

NEW YORK, jun. 22. — Dr. Otto Hanselnek, Samuel Gompers kezelőorvosának egy most kiadott jelentése szerint, az American Federation of Labor elnöke a Lenox Hill kórházban fekszik — azonban már jobban érzi magát.

Betegségét a tulajdonított munka ideje elő jelelt az orvos, aki többek között ezt mondja a kommunikáción:

"Mr. Gompers kénytelen volt bemenni a Lenox Hill kórházba, tekintettel állapotára, amelyet az utóbbi időben nem lehetett kedvezőnek nevezni.

POINCARÉ MA IS RAGASZKODIK POLITIKÁJÁHOZ

Németország a gyengeség jeleinek tekintetén a Ruhr kiürítését.

A FIGYELMEZTETŐ SZÓZAT.

Csak késpénzért adná vissza a Ruhr vidéket.

PARIS, június 22. Mialatt Herriot és MacDonald miniszterelnökök az angol Chequers nyugodt légkörben arról tárgyaltak, hogy miként fizetessenek jövétellel Németországgal, Poincaré ex-miniszterelnök a világháború közdelmeinek központjában, Verdunban beszédet mondott s "figyelmeztető szót" intézett hozzájuk, Franciaországhoz és az egész politikai világhoz. Nyilvánvaló, hogy Poincaré csak nehezen tud lemondani arról a szokásáról, a melyet még miniszterelnök korában szerzett s amely abból áll, hogy legalább is minden vasárnap politikai bölcseletekkel lépje meg hazáját és az egész világot.

"Mi állapítottuk meg" — mondotta a volt miniszterelnök — "hogy nem fogjuk kiüríteni a Ruhr vidéket, legfeljebb abban az arányban, ahogy Németország fizet."

"A mi szemünkben a kiürítés gyorsabb végrehajtása súlyos károkat jelentene. Németország csak a gyengeség jelét látja benne s nagyon hamar meg erősebb ellentétet tapasztalának a békeszerződés rendelkezéseivel szemben."

Poincaré "figyelmeztető szót" — val törte meg először azt a esendőt, amelybe bukása óta burkolódott. Vasárnap beszédének elmondásán Verduum ostromán nyolcadik évfordulóját szolgáltatta az alkalmat.

Az ünnepségen megjelent Foch tábornagy is s ott voltak az összes francia hadtestek képviselői.

Nem lehet felejteni.

Beszédének lejegyzését Poincaré azok ellen a külföldiek ellen kelt ki, akik Franciaországot kegyelestörtnék és kérdőkednek tartják, amiért még ma is felújítja háború közdelmeinek és győzelmeinek emlékét. De meg franciák között is — mondta az ex-miniszterelnök — akadnak annyira együgyűek, vagy elvakultak, akik azt kívánják, hogy a feledés sírú látványt borítsuk a most dicsőségére és borzalma egyaránt.

"En magam is ezek között lettem volna" — folytatta Poincaré — "ha Németország valóban jóhiszeműleg végrehajtotta volna a békeszerződést, ha hajlandóak mutatkoztak volna arra, hogy helyrehozza a károkat, amelyeket okozott."

Öt év telt el azonban a versaillesi szerződés óta, amelyben huszonegötven éveztet vállalt ünnepélyesen kötelezettségeket s az öt év alatt Németország csak arra törekedett, hogy a szerződésben elfogadott kötelezettségei elől kibújék. "Németország semmit sem tett, amivel biztosított nyujtott volna" — arra, hogy galámban önkéntesen be fogja tartani szavát."

Igazolja az okkupációt.

Minden, ami csak történt, igazolt, sőt az igazolást is bizonyította a Ruhr megszállásának helyességét. Ha valóságos és gyakorlati biztosítékokat nem foglalt le volna Franciaország, egy németek moratóriumot kértek volna moratóriumra, míg végül is semmit sem fizetett volna — s a szövetségeseknek nem állt volna több módjukban fizetésre kényszeríteni őket.

"Ha holnap" — fejezte be beszédét a Ruhr megszállója — "Németország akarja, vagy nem akarja meghajolni a jövőteli szakértők javaslatai előtt, úgy ez a jó eredményt csak a Ruhr okkupációjának köszönhetjük majd."

NEW MEXICOBAN NŐ AZ ÜGYVEZETŐ KORMÁNYZÓ.

ALBUQUERQUE, N. M., június 22. — Amidőn James Finkle kormányzó elhagyta New Mexico állam területét, hogy részt vegyen a new yorki demokrata konvenció, mint helyettese Mrs. Soleda Chacon tilt a kormányzó székbe. Mrs. Chacon az első nő az Egyesült Államokban, aki mint ügyvezető kormányzó működik.

VIZBEFÜLLADTAK.

RICHMOND, Ind., jun. 22. A Richmond Palladium című újság hat kiadói hivatali alkalombólja elment tegnap fürödni a napi munka elvégzése után. A Greenfork patak vize még hideg volt. Két fürdő ifjú, a 25 éves Earl M. Snell és a 19 éves Garth Gibson göröcsöt kaptak úszás közben és a vízbe fulladtak.

McADOO HÍVEI BIZTOSAK A JELŐLTJÜK DIADALÁBAN A NEW YORKI KONVENCION

Wilson veje a Vanderbilt hotelben nagy estélyt rendezett a delegátusok részére s igyekezett mindenki vel kezelt fogni.

JAMES M. COX ESÉLYEI ERŐSÖDNEK.

McAdoo ellenfelei nem tudnak egységes álláspontra helyezkedni.

NEW YORK, N. Y., június 22. — A demokrata pártnak már régen nem volt olyan konvenciója, amelyen a jelölt megválasztása, a jelölt személyében való megállapodás annyira bizonytalan benyomást keltett, mint a kedden megnyitott new yorki konvenció.

Azok a politikai vezetők, akik sem McAdoo, sem pedig Smith new yorki kormányzó jelölését nem tartják kívánatosnak, mindinkább abban reménykednek, hogy a két "főjelölt" sikertelensége esetleg az ő jelöltjük sikerét biztosítja. Habár bizonyos, hogy McAdoo ellenfelei abban egységesek, hogy őt nem akarják jelöltnek, arra vonatkozólag — legalább az eddigi jelemések alapján — nem tudtak megállapodni, hogy ki legyen a jelöltjük McAdooval szemben.

Közben folyik a harc a McAdoo hívek és a Smith hívek között. McAdoo, aki kimondottan vásári lármával s a politikai kampány minden megengedhető, ámbarot nem építené eszközével igyekszik megválasztását biztosítani, ma fogadóestélyt rendezett a Vanderbilt hotelben. McAdoo híveivel beszédet intézett s nagyon vigyázott arra, hogy a jelen voltak közül mindenkivel kezelt fogjon. Azzal a tudattal távozott el az estélyről, hogy ezek a delegátusok, akikkel kezelt fogott, feltétlenül az ő jelölése mellett fognak kardoskodni a konvención.

George Brennan illinois delegátus, a Smith csoport egyik vezére ma sem volt hajlandó nyilatkozni. Több politikai bajtársával yachtkirándulást tett azzal az indoklással, hogy távol akar lenni New Yorktól, erejét össze akarja szedni, miután arra neki a konvenció feltétlenül nagy szüksége lesz.

A DEMOKRATA KONVENCION W. J. BRYAN IS SZEREPEL

A demokrata párt többszörös elnökjelöltje sok meggyőződésel és lelkesedéssel készül a szereplésre.

NEW YORK, N. Y., június 22. — William Jennings Bryan, a demokrata párt többszörös elnökjelöltje, ma New Yorkba érkezett, hogy aktív részt vegyen a demokrata konvenció. Újságírók előtt kijelentette, hogy minden erejével azon lesz, hogy a párt platformjába belevegyék a béke szükségességeinek hangsúlyozását.

Arra vonatkozólag még nem állapodott meg magával, hogy a prohibíció érdekében harcot indítson vagy sem, mint ahogy azt négy esztendővel ezelőtt a sanciaisei konvención tette.

Bryan mint floridai delegátus s mint McAdoo híve veszt részt a konvención. A Waldorf Astoria hotelben szállt meg. Társaságában van Charles Geese is, aki Nebraska kormányzója. Charles W. Bryan, a nebraskai delegátusok szerint hivatalos volt arra, hogy a demokrata párt elnökjelöltje legyen s ha csak rajtuk állana, feltétlenül őt jelölték.

Williams Jennings Bryan "békeprogramja" szerint a demokrata pártnak ki kellene jelentenie, hogy az "Egyesült Államok minden erejével azon lesz, hogy a jövő háborújának elejét vegye."

Magára a Nemzetek Ligájára vonatkozólag nem nyilatkozik most Bryan, ellenben szükségét látja annak, hogy az Egyesült Államok a béket szolgáló nemzetközi bíróságnak tagja legyen.

FRANCIAORSZÁG A SZOVIET ELISMERÉSÉRE KÉSZÜLŐDIK

A francia kormány jegyzéket intézett Washingtonhoz s kéri, hogy az amerikai kormány véleményét. — Nem valószínű, hogy az amerikai álláspont megváltozzék.

WASHINGTON, június 22. — Ma kitűdött, hogy a francia kormány a szoviet elismerésének kérdésében jegyzéket intézett az amerikai külügyminiszteriumhoz.

A jegyzék, amelyet Edouard Herriot, az új francia miniszterelnök a francia nagykövetségén át juttatott el Hughes külügyminiszterhez, arra kéri az amerikai kormányt, hogy fejtse ki véleményét, vajjon tanácsosnak tartja-e az Oroszországgal való diplomáciai viszony felújítását.

Franciaország, az itteni diplomáciai körök értesülése szerint, szeretné elismerni a szoviet kormányt, de mielőtt a teljes elismerés érdekében megtenné a lépéseket, ki kívánja pihantolni Hughes külügyminiszter álláspontját ebben a kérdésben.

BENNE VAGYUNK MÁR IGAZAN A NYÁRBAN.

WASHINGTON, június 22. Tegnap pont déli 12 órakor került elő a déli fűdök az a képviselői határozat, amely a tavaszt a nyártól elválasztja. Most már valóban a nyárban vagyunk. A napok egyre rövidebbek és melegebbek lesznek. Hogy közben mégis hűvösebb az időjárás, az csak a szelek csapdák következménye.

SZABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian paper in the United States... Thirty fourth year. Published daily by The Szabadsag Printing & Publishing Co.

Roman problémák

ROMÁNIAK az olajforrások kihasználása miatt újabb meggyült a baja Hollandiával. Holland érdekeltségek felháborodtak azon az önkényes eljárásán, amelyet a Bratianu kormány — a nemzetközi szerződések suttba dobásával — ebben az esetben tanusított.

A Bratianu-kormányának szemmel láthatólag fejébe szállt a "Nagy-Románia" dicsősége. Ez a család, amely a szó-szoros értelmében urjalja Romániát s készséges eszközökkel az uralkodó családnak, a középkori oligarchákra emlékeztető módon igyekszik hatalmat érvényesíteni.

A besszarabiai kérdés, az erdélyi románág elégedetlensége a Bratianu rendszerrel, a román királyi család eltagadhatatlan népszerűtlensége a külföldön, s az olajbányák problémája — csupa olyan jelenség, ami egyáltalában nem szól a mellett, hogy Románia helyzete irigylésre méltó.

Egyáltalában nem volna meglepő, hogyha a közel jövőben olyan események játszódnanak le Romániában, amelyek a Bratianu-kormány megbuktatására vezetnének. S a Bratianu-kormány megbuktatására feltétlenül a román királyi család presztízisének meggyengítését is jelentené.

A történelem jelentősége

A PEDAGÓGUSOK mindinkább kezdenek arra a tudatra ébredni, hogy a történelem tanítás eddigi jellegében sok fogyatékossággal rendelkezett. Rájöttek arra, hogyha azt akarják, hogy a történelemnek csakugyan nevelő hatása legyen az ifjúságra, korántsem elegendő pusztán a tényeket s az esetleges romantikus adatokat feltüntetni, hanem másfajta nevelési eszközzel is kell élni.

Mi legyen ez a más nevelési eszköz? Az egyik ismert amerikai pedagógus, akinek a történelem és a társadalomtudomány a szakmája, arra a nagyon helyes következtetésre jutott, hogy a tanítványoknak a mult hőseinek "emberi" mivoltát is kell látnia. Azaz: abban a pillanatban, melyest a tanítvány tisztában van azzal, hogy kicsoda emberi tulajdonsággal rendelkezett Nagy Sándor vagy Napoleon, feltétlenül kevésbé elvontnak érzi ezeket a történelmi hőskéket.

A történelem nem pusztán a száraz adatok s az érdekes epizódok tudománya. A történelem sokkal több, vagy legalább is sokkal többnek kellene lennie. Nem érthetjük meg teljesen az életet, nem ismerhetjük a társadalom kialakulásának erőit, ha nem látunk bele a multba. S a multba nem szabad úgy belenézni, mint egy hívős ürbe, hanem — bármennyire mult — mégis jelenségeit majdnem annyira kell érezni, mint a jelenét.

Az az amerikai pedagógus, aki azt hangsúlyozta, hogy a hőskor emberi tulajdonságait kell kiemelni a tanítványok részére, feltétlenül fején találta a szöveget. Nyilvánvaló, hogy ezzel a történelem tanítással sok hős a multnak elvesztí az a jelentőségét, amelyet az eddigi történelemkönyvek hangoztattak, viszont nem egy elmosódott alakja a multnak, elevevebb, igazabb lesz, mert az emberi értékek alapján rajzolódik meg a képe, s az emberi értékek mégis csak különbek a pusztán "hősi" értékekénél.

A BÓNUSZ-ÚRLAPOK CSAK JULIUS 1-ÉN KAPHATÓK.

WASHINGTON, június 22. Az Amerikai Legión iródtát mindenütt ostromolják már bónusz úrlapokért a bónuszra jogosult veteránok, de mindenhol nem úres kézzel távoznak, mert a folyamodvány úrlapok csak július 1-én kerülnek kiadásra.

VILLAM CSAPOTT A LÓPORRAKTARBA.

SCRANTON, Pa., jun. 22. A Moosie határában levő Du Pont féle lóporraktárba belejárt egy villám, aminek következtében aztán felrobbant. Emlékeztető nem esett kár, de a szomszédos községek ablakait beborította a por.

WILSON SZEREPÉBE BUKOTT BELE MILLERAND

WILSON okozta Millerand bukását. Bármennyire lehetetlennek látszik, hogy egy halott elnök bukasson meg egy élő, legalább is Lloyd George felfo-gása szerint, ez történt meg most pontosan Franciaországban.

A helyzet az, hogy Wilson elnök Párisba való érkezése előtt a francia köztársasági elnökök az alkotmányos királyi szerepét játszották, több-kevesebb tehetséggel és méltósággal. Uralkodtak, de nem kormányoztak.

Poincaré, aki Wilson utazásának idején, Franciaország elnöke volt, amint jól tudjuk, tele van ideges, nyugtalan energiával, uralomvágygal és féltékenységgel s így csak boldogulatlannak érezhette magát az elnöki méltóság "ketcerec-ben".

Izfűségében lotharingiai otthonából végignézte, mint vitte el Bismarck a Rajnát Franciaországból Németországba s a felöltött Raymond Poincaré úgy gondolta, hogy ő lesz az, aki a nagy, kínos folyót visz-

szerezzi hazájának. A Rajna felől azonban a döntő pillanatokban egy amerikai intézkedett, aki Poincaré szemében nem volt más, mint egyszerű elnök, olyan, mint ő maga, sőt még valamivel kevesebb, mert azt csak négy évre választották meg, öt pedig hét esztendőre.

Az Elysee palota "ketcerec-tek" vasárnap megreccsennek a bezárt elnök tiltakozó ökölepásai alatt. Tollát beleszurta a lakatba, hogy feltörje a zárat, de minden hasztalan volt, mert kívül a "tigris" örködött öfök-éberem. Tény, hogy amíg Poincaré nem hagyta el az elnöki palotát, valóságban "foglya" volt az alkotmány.

Wilson elnök mindenesetre mely benyomást gyakorolt a Poincaré utáni elnökjelöltekre és hatalmas példát állított eléjük. Néhány hétig Clemenceau volt a legtöbb esélye az elnöki szék elfoglalására. Kétségtelen, ha őt választották volna meg, úgy Franciaország-nak olyan elnökkel akadt volna meg, aki semmi esetre sem elégedett volna meg, a "királyi báb" szerepével. Ő valóban igazi feje lett volna a köztársaságnak, elnökségének ideje alatt.

A francia politikusok jól tudták ez s ezért követték el mindent, hogy Clemenceau elől elzárják az Elysee palotába vezető utat. Ezért választották meg akkor elnöknek Deschanel-t, aki minden volt, csak tigris nem. A sora azonban széleslyes játékkal rövidesen és csúnyán elbánt a gyenge, jó-akaratu Deschanelt s Franciaország újabb súlyos problémák elé került.

Millerand csak vonakodva fogadta el a tisztséget s kezdetlő fogva világgossá tette, hogy nem lesz sem Deschanel, sem Poincaré. Wilson és Poincaré helyzetének ellentéte tulajdonságban megkülönböztetett, hogy nem elégszik meg a párisi ügyvéd uralkán ideges tehetetlenségével. Feltette magában, hogy Wilson jogkörének megfelelő hatalmat ragad magához.

S ez okozta vesztét. A francia nép nem tőr meg maga felett "Wilsonokat". Millerandnak nemie kellett s távozásával Franciaország visszatér az alkotmányhoz és a Dawes tervhez.

ERRŐL JUT ESZÜNKBE!

Nem igaz, hogy minden amerikai regény kielégítően boldogan végződik. Vannak, amelyek tragikusan végződnek — mozt csinálnak belőlük!

Az emberek immár több száz éve viselnek nyakkendőket. És még se tudják, miért?

Az Egyesült Államokban, mondja egy statisztikai jelentés, legalább tíz millió kutyatulajdonos van. És az az furcsa, hogy mindegyiknek kutyaja a "legokosabb a világon."

Egy buffaloi ember állandóan könyörög a hatóságok közelekké, tartottassák őt le, mert ő megsértette az italtilalmi törvényt. A hatóságok közelekké azonban követelték, hogy a törvényt megszegéséért, hogy a körözést teljesíték. Bootlegerek, ime egy módoszer a büntetés kiküldetésére!

Az ohioi demokrata delegátusok kijelentették, hogy abban az esetben, ha Cox nem számítanak a nominálásra, egyértelműen a pláza mellett fogunk állani. Az hiszik, ha fordítva határoztak volna, annak ugyanannyi értelm lenne!

"A harisnyakötő — mondja egy hírdetés — erősen hozzájárul a jó-megjelenséghez." Igazán itt volna a legjobb ideje, hogy emeljen a pláza mellett az érdeklődés urak és hűberek betiltassák!

Az egyik közpnyugati város rendőrkapitánya rendelkezést adott ki, hogy azokat a trafikokat, ahol piáksít játszanak, egy órákig éjjel elvontatni be kell zárni. Baj, baj fiúk. De azért lehet a bajon segíteni. Játsszatok pókért!

A chicagói rendőrség büszkén hivatozik arra, hogy sikerült a Chicago, Milwaukee & St. Paul vonat-railiáns titkárait teljesen lerántani a leplet. Könnytelenek voltak a riaszó-érdekelni a chicagói rendőrségnek. Riaszó örömmel azonnal meg fogja érteni, aki tisztában van azzal, hogy a chicagói rendőrség négy főbűnös kivételével már az összes vonatraktilak letartottatta s hogy az elrablott 2,115,000 dollár értékű zsákmány teljesen megke-riült, 2,075,000 dollár kivételével!

Nagybó viccet nem tudnak elképzelni, mint ha a demokrata konvenció teljesen komolyan foly-na le — minden veresedés nélkül!

RAJAR A BOOTLEGERRE A RUD NEW YORKBAN.

NEW YORK, június 22. — A rendőrség szárazá akarja tenni New Yorkot a demokrata konvenció alkalmából. Egy-más után tartja a razzikait a boot-legger lebujokban s tartóztatja le a whiskeyárusitokat. A tegnap elfogott bootleggerék közt van "Heinie" Zimmerman, a new yorki baseball csapat volt tagja, aki most társ egy bronxi kávéházban. Elfogtak két bootleg-gert és elkoboztak négy láda whiskeyt a Waldorf Astoria mögött levő alleyben. Ebben a szállodában sok demokrata delegátusnak van szobája.

VILAMOSZTRAJK VAN ATLANTIC CITYBEN.

ATLANTIC CITY, N. J., június 22. — A villamos alkalmozottak sztrájkba léptek tegnap a bérkövetelés teljesítésé-nek kiereszkölésére. Mindenfélé alkalmazhatóságot szolgál-tatba állítottak, még se tudták a forgalmat lebonyolítani simán. Fél, hogy a sztrájk napokig el-fog húzódni, mert a társaság szállítás nem akar a követelés teljesítéséről.

Mi volt a Dixie kifejezés tulajdonképeni eredete?

DIXIE — a zene elkezdő játésként ezt a híres amerikai zeneszámot és a vendéglőkben elkezdnek hurrázni, ujlöngani az emberek.

Főleg azok, akiknek Dixie-hez egyáltalán semmi körik-simenes. Nem kis számban azok, akiknek halvány fogalmuk-simenes arról, hogy a Dixie szó tulajdonképen mit is jelent.

Es kevés számban igazi amerikaiak, akik tudják, hogy ez a szó mit jelent s hogy mit jelent egy igazi amerikaiaknak, mikor a zene ezt a nemzeti dal-számba menő zeneszámot elkezdő játésként.

A Dél és Dixie — összeforrt két fogalom. Dicsőretre legyen mondva azonban, soknak azok közül, akik nem tudják, mi a Dixie, mégis akadt közöttük elég, aki legalább érdeklődött, hogy mi is lehet az tulajdonképen.

Legutóbb egy nagy déli bankéck megszűnt — beelovadt más bankokéckébe. Ez a körülmény ismét elterbe tolja a nagy kérdést, mi lehetett tulajdonképen a Dixie eredete?

Vannak, akik egész mostanig körömszakadtig ragaszkodtak ahoz a teóriához, hogy a Dixie egy Dixie nevű ember után neveztek el, aki hosszú ideig nagybirtokos volt lent a délen és főleg azzal tette magát nevezetessé, hogy nagyon jól, emberségesen bánt a rab-szolgákkal.

Ezt a teóriát azonban megdöntötték. Leut Délben, New Orleansban, a Mississipi felé mutog-atnak és ezt mondják: ha az igazságot akarod, ezen a tájon kell keresned és nem Manhat-tan szigetén, ahol a füzennyol-cadik század elején élt volna az a bizonyos jószív Dixie ne-vű ember.

Az a nagy déli bank, a mely kilencvennyolc évi működés után most bezárta a kapuit, a Citizens Bank and Trust Co. volt. Beelovadt a Canal-Commercial Trust and Savings Bankbe. Ennek a bank-nak a rekordjai azt látszanak

A kínai asszony öngyilkossága

Szimbolum.

CLEVELANDBAN egy fiatal kínai asszony öngyilkosságot követett el. Egy éves házas volt, férje Kindóbb hozta a neki teljesen idegen környezetébe, boldogságot várt tőle, s természetesen boldogságot akart neki adni.

S egy év elteltével az asszony megunt az spári és keresztelendő civilizációt. Inkább halál, mint a romantika nélküli élet. Inkább megsemmisülés, mint egy konvencionális élet, amelyből szive-lelke nem kért.

Tragédia. S mélységesen megrendítő a szimbolum. Hányan, de hányan halnak meg — ha vergődve tovább élnek is — de életben meghalnak, a kik a nekik való környezetéből egy új, idegen környezetbe kerültek. Környezetbe, amelyben mások a színek, mint a megszokottak, mások a hangok, mint a megszokottak, mások az örömek, mint a megszokottak.

Sokféle halál van. Az nem épen az egyedüli halál, amikor a sirdőrebe hajlítják a holt-testet. Az is halál, ha megszü-nünk a saját éniünkös követ-kezetekkel lenni. Az is halál, ha könnytelenek vagyunk hasadni, ha lelkünk színe lekopik, ha szívünk öröme összeszűroődik, ha a lelkesedés megmúlul den-nünk.

A clevelandi kínai nő öngyilkossága valóban szimbolum-mindazonáltal, akik tragikus hűbök lennek, mert saját környezetükből kikérültek. Csak tengődnek, ha sok pénzt keresnek is, csak vergődnek, habár anyagilag szempontjából siker-resek.

Nem azt a dalt hallják, amelyet megszoktak, nem azt a madarat látják, amelyben örö-mük telik, nem azt a színt lát-ják, amelytől felvidult a szí-vük.

A clevelandi kínai nő huszonnyolc éves korában bucsút mondott az életnek. De esle-keztéből arra lehet következtetni, hogy tulajdonképen már akkor mondtát bucsút az életnek, amikor Kindóbb elvált. Akkor színt meg éni, amikor utódjára tette a lábát kínai földre....

DE MUYTER A KIRALYI PAR VÉNDÉGE VOLT.

MEGSEBESÜLT ÖT POLO CSAPATBELI TAG.

ELYRIA, O., június 22. A Duane Strananan, s fia, 23 toledói Caranon polo csapat öt tagja megsebesült Rudgeville mellett, amidőn az autobiljük összeütközött egy truckkal. A sebesültek: Frank D. Strananan, 48 éves, a Champion Spark Plug Company pénstárnoka, F.

MINDEN ORSZÁGBAN MINDEN KÖZSÉGBEN

gyorsan és pontosan fizetnek a valóságos amerikai készpénzűletek, vagy bármilyen más készpénz. Kétszámjegyű készpénz a legbiztonságosabb és a kár-dát legegyszerűbben nélkül fizetjük ki a címzetnek.

A kínai asszony öngyilkossága

Szimbolum.

CLEVELANDBAN egy fiatal kínai asszony öngyilkosságot követett el. Egy éves házas volt, férje Kindóbb hozta a neki teljesen idegen környezetébe, boldogságot várt tőle, s természetesen boldogságot akart neki adni.

S egy év elteltével az asszony megunt az spári és keresztelendő civilizációt. Inkább halál, mint a romantika nélküli élet. Inkább megsemmisülés, mint egy konvencionális élet, amelyből szive-lelke nem kért.

Tragédia. S mélységesen megrendítő a szimbolum. Hányan, de hányan halnak meg — ha vergődve tovább élnek is — de életben meghalnak, a kik a nekik való környezetéből egy új, idegen környezetbe kerültek. Környezetbe, amelyben mások a színek, mint a megszokottak, mások a hangok, mint a megszokottak, mások az örömek, mint a megszokottak.

Sokféle halál van. Az nem épen az egyedüli halál, amikor a sirdőrebe hajlítják a holt-testet. Az is halál, ha megszü-nünk a saját éniünkös követ-kezetekkel lenni. Az is halál, ha könnytelenek vagyunk hasadni, ha lelkünk színe lekopik, ha szívünk öröme összeszűroődik, ha a lelkesedés megmúlul den-nünk.

A clevelandi kínai nő öngyilkossága valóban szimbolum-mindazonáltal, akik tragikus hűbök lennek, mert saját környezetükből kikérültek. Csak tengődnek, ha sok pénzt keresnek is, csak vergődnek, habár anyagilag szempontjából siker-resek.

Nem azt a dalt hallják, amelyet megszoktak, nem azt a madarat látják, amelyben örö-mük telik, nem azt a színt lát-ják, amelytől felvidult a szí-vük.

A clevelandi kínai nő huszonnyolc éves korában bucsút mondott az életnek. De esle-keztéből arra lehet következtetni, hogy tulajdonképen már akkor mondtát bucsút az életnek, amikor Kindóbb elvált. Akkor színt meg éni, amikor utódjára tette a lábát kínai földre....

DE MUYTER A KIRALYI PAR VÉNDÉGE VOLT.

MEGSEBESÜLT ÖT POLO CSAPATBELI TAG.

ELYRIA, O., június 22. A Duane Strananan, s fia, 23 toledói Caranon polo csapat öt tagja megsebesült Rudgeville mellett, amidőn az autobiljük összeütközött egy truckkal. A sebesültek: Frank D. Strananan, 48 éves, a Champion Spark Plug Company pénstárnoka, F.

MINDEN ORSZÁGBAN MINDEN KÖZSÉGBEN

gyorsan és pontosan fizetnek a valóságos amerikai készpénzűletek, vagy bármilyen más készpénz. Kétszámjegyű készpénz a legbiztonságosabb és a kár-dát legegyszerűbben nélkül fizetjük ki a címzetnek.

KÉSZPÉNZ DOLLAROKAT Magyarországra és a megszállt területekre. KÜLFÖLDI PÉNZEKET a világ minden részébe teljes felelősség mellett küldünk. 4% KAMATOZÓ BETÉTEK RAJÓZÁSOK AFFIDAVITUS AMERICAN UNION BANK

ÉLETFOGYTIG TARTÓ FEGYHÁZRA ÍTELÉK. CLEARWATER, Fla., jun. 22. — Frank McDowell, aki beismerte, hogy meggyilkolta anyját és két nővérét, bünök-nek találta az esküdtszék első-foku gyilkosság elkövetésében, de kegyelemre ajánlotta. A bíró ennél fogva életfogytig tartó fegyházra ítélte a fiatal gyilkost, aki azt vallotta, hogy a "szent lélek" utasítására követte el a családirtást.

L. H. LASZLO & CO. MAGYAR RAJÓZÁSOK FENÉKZŐDŐ IRÓDJA 1527 Larrabee Street, Chicago, Ill. Telefon: Diversey 4676.

Piros, Piros, Piros Háromszor is piros Piros bort a pohárba Tilos, tilos, tilos, Háromszor is tilos, Más Dohányt a pipába, Mint a híres NÉGYES A füstje nem mérges. Próbálja meg kend már Minden percért nagy kár Magának est ajánlja a Négyes Tobacco Shop 423 EAST 5th STREET, NEW YORK, N. Y.

Lelkészek, Iskolai Előjárók Figyelmébe! Magyar ABC könyv kötet darabja 50c 10 vagy több darab rendeléssel 30c DABABJA Angolul beszélni, írni és olvasni tanító nélkül megtanulhat, aki az Amerikai Nyelvmestert megrendeli. Ár: \$1.50. — Rendeléseket utánvétellel küldünk. Kérjen részletes könyv, lemezes, henger- és kottasajjgyséket.

KEREKES BROS. Amerikai legnagyobb magyar könyv és zenemű kereskedője 208 E. 86 ST. NEW YORK 147

ARATEX FÉL PUHA COLLARS A LEGJOBBAN KÉSZÜLT FÉL PUHA GALLÉR 35c. darabja, 3. dr. \$1.00. AZ ARROW GALLER KÉSZÍTŐNEK GYÁRMAJNYA

MIND AZOK, KIK HASZNALTAK, azt mondják, hogy nincs párja a ROYAL SÓSBORSZESZ-nek. Híába ez a tény és való. Arra figyelmeztetjük a tisztelt fogyasztó közönséget, hogy jól figyeljék meg azt, hogy Reces és Patent Félb dugós legyen az üveg. Egyebet az üvegen el a kereskedőtől vagy a Patikárától. Ha az eredeti ROYAL SÓSBORSZESZ ott helyben nem volna kapható, rendelje meg postán. Egy nagy üveg Royal Sóborszesz ára 90 cent. Hat üveg ára 4 dollár 50 cent. Küldje be a megrendelést a pénzáll együtt erre a címre: ROYAL MFG. CO., Duquesne, Pa. 3717 Wallace St., Chicago, Ill. Ognőkök és kereskedők írjanak be kedvezményes árákat.

NORTH AVENUE STATE BANK North Ogden és Larrabee St., Chicago, Ill. ÁLTALÁNOS BANKÜZLET Takarékpénztárhoz egy igazi MEGBÉLTŐ BANK. Forgalom több mint \$8,000,000.00 A Takarékpénztárhoz egy dollártól felfelé elfogadjuk 3 százalékos kamatra és a kamatokat félveként a tőkéshez írjuk. A hónap utolsó előtti hetén pénzt után a hű szolgálati fiatalembereknek. Felismerés. A legbiztonságos és legkényelmesebb pénztárhelyek a North Side-on a mi bankunknál bérlettel. Jöjjön és nézze meg Pénzállásokrányainkat. Nyitva tartásunk reggel 9 órástól este 9 óráig.

